

GAZETA TRANSILVANIEI

Semnul electoral al

Frontul Românesc

REDACTIA și ADMINISTRATIA
BRAȘOV, STRADA LUNGA Nr. 5.
— Telefon 226 —
Abonament anual 200 lei
Pentru străinătate 500 lei.
Pentru autorități, instituții și
întreprinderi 500 lei
Anunțuri, reclame, după tarife

FONDATA LA 1838 DE GHEORGHE BARIȚIU.

Apare de trei ori pe săptămână

„Cetitorii noștri — scrie „Patria” — sunt rugați să compare zierul nostru cu celelalte ziere apărute în aceeași zi”.

Pentru ca să se convingă cât de departe este scrisul „Patriei” de adevăr!!

Din anchetele noastre.

Tragedia elementului românesc

Toată lumea știe că există o lege de protecție a muncii naționale; și totuși munca națională nu este protejată.

Legea pentru protecția muncii naționale este ineficace. Fie că este înlocuită cum s'ar trebui, fie că cel chemat să i impună respectul cuverii nu sunt la înălțimea chemării lor, — fapt este că aplicarea legii pentru ocrotirea muncii naționale în toate ramurile de activitate socială economică n'a dat rezultate.

Întreprinderile străine nesocotesc și își bat joc de legea pentru protecția muncii naționale sfidând tot ce este drept românesc.

Cum majoritatea celor chemați să supravegheze aplicarea legii pentru ocrotirea muncii naționale se mulțumesc cu lucruri în consiliile de administrație ale întreprinderilor de unde încasează jetoare de milioane, credem a ne face o datorie de bun român sărind opiniei publice rezultatele cum nu se poate mai triste ale anchetelor noastre în întreprinderile din orașul și județul Braşov.

Întreprinderile industriale din Braşov.

În oraşul și jud. Braşov (avem după ultima statistică) 304 întreprinderi industriale din care numai 30 sunt în mâinile românilor deci sub 10%.

Dintre cei 169 comercianți mari numai 37 sunt români, iar dintre 2196 comercianți mici numai 31% sunt români.

Existența masivă a capitalurilor străine în industria și comerțul Braşovului este cauza tragediei elementului românesc ajuns într-o stare de nedescrisă mizerie.

Întreprinderile industriale și comerciale din Braşov, în majoritate în mâinile străinilor, minoritarii ori pașaportari, refuză pur și simplu să întrebunțeze munca fie manuală fie intelectuală a românilor.

Muncitorii români ca și tinerii intelectuali, cari au între 12—18 ani de școală, nu-și găsesc un plasament, nu pot exercita profesunile pentru cari au fost pregătiți, ușile tuturor întreprinderilor de la noi fiind închise pentru ei. Sub nici o formă Românil nu-și pot valorifica munca și cunoștințele lor deoarece bal zadară la porțile cari nu se deshid...

Și rare ori când, după președintele și înainte recomandărilor, porțile întreprinderilor se deschid pentru câte un român și serviciul și salariul și tratamentul nu sunt dintre cele mai omenești...

La fabrica de zahăr Bod.

La această fabrică cu un capital (după bilanș de 300.000.000 lei) completamente străin, de proveniență iudeo maghiară, exploatarea bogățiilor țării noastre și sfidarea legii pentru protecția muncii naționale sunt atât de evidente încât nu credem să existe un român care să nu se

revolte în fața acestei vinovate stări de lucruri. Fabrica de zahăr Bod are peste 50 de funcționari străini (mincirari și pașaportari) și numai 3 funcționari români.

Sunt la această fabrică peste 60 de meseriași străini și numai 5 meseriași români.

În sezonul fabricării zahărului fabrica utilizează peste 2000 de lucrători dintre cari nici 20% nu sunt români.

Salarii de mizerie și lefuri fantastice.

Un lucrător român primește pe zi la această fabrică pentru munca prestată, muncă care de cele mai multe ori este istovitoare, mizera sumă de 45 lei din care desigur trebuie să se hrănească pe el și pe familia sa, care de cele mai multe ori este foarte numeroasă.

Cel mai vechiu funcționar român la fabrica de zahăr din Bod, după 15 ani de muncă în această întreprindere primește un salariu de 15 și uneori de 20 de ori mai mic decât mulți dintre funcționarii pașaportari ai fabricii.

Alături de lefurile de bațo cură primite de elementele române pentru munca prestată în fabrică, stau ca o nemăsurată miză sfidare lefurile fantastice ale funcționarilor străini.

Evreul Kramer fostul director al fabricii primea un salariu, după impozit, de 150.000 lei pe lună. Desigur că actualul director evreul Kliner nu primește mai puțin. Deasemenea nici corelogonarii săi Scheff, Kraus, Föhron, Broh, Weiss etc. etc. și cele 2 jidovce nu primesc nice ele lefuri de disprețuit.

De ce este scump zahărul.

Zahărul aliment de primă necesitate, pentru ori ce gospodărie, se vinde pe piață cu prețul extraordinar de 29—32 lei kgr. când foarte ușor s'ar putea distribui publicului consumator cu un preț mult mai scăzut. Fabrica de zahăr din Bod, în mijlocul, fabrică anual 1200 vagoane de zahăr. Scăzând cheltuielile de cumpărare a materialului necesar, precum și cheltuielile personalului, fabrica câștigă la fiecare kgr. de zahăr minimum 5 lei. Anual fabrica de zahăr din Bod realizează un câștig minim de 60.000.000 lei.

Banii românești...

Sumele anuale de minimum 60.000.000 lei sau pe diferite căi drumul Budapestei. Banii românești cari ar trebui să rămâie în țară spre a se acoperi cu ei cât de cât imperioasele nevoi ale statului nostru intră în mâinile iudeo maghiarilor budapeșteni cari alocându-i fondurilor de propagandă revizionistă maghiară îi întrebuințează, de acolo, în contra statului român.

Vom reveni

doru.

Suveranitatea Națională

Dreptul națiunii de a și hotărî soarta, constituie ceea ce se cheamă: suveranitatea națională. Manifestarea acestei suveranități, în interior și în exterior, se face sub forme diferite, multe din acestea variind dupe loc, timp și împrejurări. În esență însă, suveranitatea însemnează demnitatea națională, adică acea independență în acțiuni și în afirmări care constituie mândria neamului românesc.

Și nu greșesc când afirm, că un simbol al mândriei neamului nostru a fost eroismul de legendă al celor ce azi nu mai sunt între noi: Moja și Marin. Chiar puși, exclusiv în cadrul politic în care au murit (cum doresc cei ce-i învinuiesc!), ei rămân pentru noi și pentru generațiile viitoare, pilda grațioasă și sfântă a celor mai înalte virtuți românești: jertfa de sine pentru credință, neam și rege. Ei vor fi despururi expresia mândriei românești, prin modul sublim cum au sfidat moartea, într'un scop, nu numai național, dar și umanitar.

Dar nu acesta-i rostul subiectului meu; deci reviu la gălăgia care s'a făcut în parlamentul României Mari, îndată după înmormântarea celor doi martiri. Gălăgia asta putea lipsi și era mai bine servită demnitatea națională. Ba, era mai bine servită și instituția parlamentară, întrucât nu în parlament se bagatelizează ideea despre suveranitatea națională și nu de aci trebuie să pornească înrăirea rapoartelor cu statele puternice și de ordine.

Privită și sub alt aspect, fierberea parlamentului în acest caz și în așa măsură, nu-i de natură să ne întărească demni-

tatea națională. Oare nu se știe că de câteva ori suveranitatea națională a fost călcată efectiv, fie prin rulara unui film cu propagandă bolșevică netrecut pe la cenzură, fie prin aterizarea pe teritoriul național al unor nave, fără vreo aproapeare prealabilă cerută de dreptul ginților; ba, nu de mult, chiar vecinii cei mici și răi dela sud au înfrânt orice uzanțe internaționale și ori ce principii și convenții, oprind cu forța pe ministrul nostru de a vizita mormintele eroilor români, cari au desrobii Bulgaria!

În toate aceste ocazii, de reală încălcare a demnității românești, nu s'a recurs la măsuri energice de reparații sau represalii, ci s'a căutat cu binișorul și chiar cu umilință să trecem cu vederea totul. Acum însă, s'a produs furtună, pentru că... niște miniștri au participat la o înmormântare. Dar probabil, că la înmormântarea aceasta au luat parte și mulți străini cu pașaport, fie de curiozitate fie din simpatie pentru victime. Și nimeni nu s'a legal de ei.

Oare, un ministru străin are mai puține drepturi, ca un cetățean străin, la noi? Noi știm că nu!

Chiar dacă judecăm și condamnăm intențiunile acestor miniștri, ceea ce-i prea mult, faptul putea fi înrănit pe calea protocolară și amiabilă, fără surle și tobe întru'cât, nici nu ne-a păgubit efectiv, nici n'avem interes să răcim legăturile cu state mari și puternice, după cum n'avem dreptul să răscolim niște morminte proaspete, deasupra cărora adevărata națiune română va presăra deapururi flori și le va uda cu lacrimi de adâncă și veșnică recunoștință.

Ioan C. Dogaru.

Datorii de urmat

Una dintre problemele de mare importanță, care trebuie să ne preocupe pe noi femeile, este desigur și problema amestecului evreilor în funcțiile înalte de stat, cum și căsătoria mixtă cu aceștia.

Avem în diferite servicii evrei, dar cei mai periculoși sunt cei din ministere, cum este Felix Aderca — alias Froite Aldestein — în Ministerul Muncii, unde îndeplinește funcția de director. Este ușor de ghicit cine l-a coșat acolo și cu ce intenții! S'a vorbit mult despre isprăvile lui, s'a spus clar ce face și ce rost are în minister și totuși până acum n'am auzit să fi fost debarcat din directorat și chiar trimis la el acasă, de unde își trage obârșia.

Noi avem datoria să cerem îndepărtarea acestui străin din înaltul și importantul post, pe care-l deține, căci nu putem fi liniștite atâta timp cât vom ști că orice conflict între muncitorii care sunt ai noștri și patronii care sunt de ai lui, este rezolvat de el.

Problema căsătoriilor mixte,

deasemenea este cu mult mai gravă de cum o vedem. Prin aceste căsătorii nu numai că se slăbește societatea românească, dar se distruge voluntar biserica și credința. Mai întâi trebuie să ne gândim la copiii care ies din aceste căsătorii, cari nu numai că nu vor fi buni români, dar vor deveni dușmani pe față ai bisericii lui Christos și ai țării.

Știm că primii pași pe care îi face copilul spre credință și biserică sunt la îndemnul mamei. Iar când spune „sunt român și român voi rămânea”, o spune la îndemnul pe care i-l transmite tatăl. Este ușor de prevăzut ce fel de creștini vor ieși din mame evreice și ce buni români va crește un tată evreu.

În alte țări, cum este Germania, s'a interzis femeilor de a intra în orice fel de serviciu la jidani, până la vârsta de 45 ani, și aceasta numai pentru purificarea rasei. Iar de căsătorii mixte nici nu mai poate fi vorba.

Noi avem datoria de a cere să se voteze o lege în felul acesta, căci numai așa vom pu-

lea opri năvala mare ce o dau evreicele în casele românilor. Astfel jidanii nu se vor mai putea ascunde lângă femeile române.

Evreicele au pătruns până și în armată. Foarte mulți ofițeri sunt căsătorii cu evreice. Si este bine să se știe că fiind soții de ofițeri își târăsc după ele, în societatea lor, pe toți consăngenii din jur, pe când băieții, țărani de ai noștri, soldați, fac de ordonanță. Este un caz grav care va trebui să ia sfârșit cu o zi mai de vreme.

Apoi accesul evreilor în armată. Sunt ofițeri farmaciști și doctori în care este lăsată grija sănătății a câte unui întreg regiment de soldați români, la fel și la spitalele militare. Mă întreb: putem noi să stăm și să primim și pe mai departe la băjocura aceasta? Categoric nu! Copiii noștri pentru cari suferim atâtea, pe care îi creștem cu atâtea jertfe, — și pe care îi iubim mai mult ca pe orișice, căroră le dăm totul numai ca să-i putem avea sănătoși noi și țara, nu-i putem lăsa chiar noi pradă bolilor și morții, în mâna străinilor de neam.

Dacă până acum bărbații noștri nu s'au gândit serios la problema aceasta, noi femeile suntem datoare prin rolul nostru ce îl avem de a păstra și crește românii sănătoși sufletești și truștești, să cerem înlocuirea sau deocamdată cel puțin reducerea numărului doctorilor și farmaciștilor evrei de la posturile de răspundere ale țării.

Femeile române, fiți la datorie, apărându-vă cea mai mare și mai de valoare comoară: copiii.

Elisabeta Hențiu

...Ridiculus mus

Așadar, nu s'a isprăvit. Nu s'a sfârșit ci continuă să se învârtească, remaniat și totuși rahitic, plimbându-si sfera neputinței pe culmile puterii.

De aproape patru ani de zile țara și neamul românesc se află, neîncetat, în proprietatea aceleiași compoziții politice. Guvernul liberal, fără să aibă încrederea masselor românești, fără de a fi realizat ceva de interes obștesc în decursul celor aproape 4 ani de guvernare a interesului personal, continuă, — cu toată opoziția evidentă din însăși sânul partidului a celor peste o sută de deputați guvernamentali — să conducă destinele țării.

Au rămas la „putere”... În definiție, de ce să nu ciocnească, ca niște adevărați și desăvârșiți epicurei, paharul nepăsării olimpice și de ce să nu arunce țării și neamului, de pe culmile atotputerniciei omenești, scuipatul sforțărilor lor răgușite...

Guvernul liberal, rahitic din naștere, nu vrea, cu nici un preț, să părăsească poziția de înaltă răspundere morală pe care dintr'un neînțeles capriciu al împrejurărilor o ocupă fără de nici o responsabilitate. De aproape patru ani la cârma țării

incapacitatea, venalitatea și corupția îmbrăcate în vegetația luxuriantă a vorbelor mari și pompoase, copleșite amenințător tot ceea ce numește conștiință națională, cinste, demnități, libertate de scris și de vorbă adică întreg patrimoniul și prestigiul nostru de popor civilizat.

Străinii ne-au năpădit mai mult, respectul pentru elementul autohton și munca națională nu există, afacerile veroase se în lanț, visteria statului este goală, viața e mai scumpă ca ori când, povara impozitelor ce apasă mai greu ca ori unde este într-o neîncetată creștere, lumea este săracă, jărănimea este ajută doar prin idei și teorii asupra rentabilității, iar echilibrarea bugetului statului se face prin deslănțuirea unei urgii fiscale întâlnită doar pe vremurile de tristă amintire... și pe deasupra tuturor acestor „înfruptări” liberale — pentru ca simpli spectatori ai vieții noastre intime să aibă impresia că sub guvernul actual poporul român o duce mai bine ca ori când. Adică fără de a se auzi murmure împotriva conducerii — de patru ani, a proape, starea de asediu și cenzura au avut menirea de a susține, — singure! — guvernul.

E destul să amintim toate acestea pentru ca oricine să vadă că actele în succesiunea guvernării liberale dovedesc fără putință de discuție o gravă abatere dela ori ce concepțiune politică reală și o dezertare dela datoria ce ne-o impune fiecăruia dintre noi cea mai mică urmă de sentiment românesc. Faptele guvernării liberale sunt de natură a ne arăta că atotputernicia bunului plac s'a răsfățat nestingherită timp de aproape patru ani pe fotoliile ministeriale, transformând arta de a conduce un popor într-o odioasă profesiune mercantilă în folosul clanurilor din sânul partidului. Toți nechemății, ipocriții și parvenții au dat asalt posturilor de onoare transformând cu îndrăzneală locurile de răspundere în mijloace respingătoare de conducere și exploatare a țării și neamului românesc.

Toată lumea știe, astăzi, că sfârșitul regimului este inevitabil. Remanierele în serie ne arată un guvern uzat care nu mai poate face față actualilor stări de lucruri. Agitațiile în guvern, dese consilii de ministrii, nenumăratele întrevederi între șeful partidului și șeful guvernului, lungile consfătuiri și nesfârșitele discuțiuni ne arată un guvern intrat în putrefacție.

Toată lumea așteaptă să i se

cânte prohodul... Și totuși, cincii exponenți ai regimului actual, convinși fiind că țara trebuie să rămână la discreția partidului liberal, se cramponează cu îndârjirea disperării de pulpana „puterii”, etalând în fața opiniei publice, neluată în seamă, scopuri cum nu se pot mai rușinoase.

In încordări uriașe titanii partidului liberal se screm cu toții, acum la sfârșit de guvernare, pentru a mai putea apuca, fiecare, cât de cât o firimitură a puterii... fie chiar numai onorifică..

In spasmele agoniei inevitabilei sfârșit, guvernul liberal, nesimțind că se prăbușește în ridicol și neant, face sforțări disperate de a-și prelungi o existență ce, azi, nu mai are rost...

Patru ani de zile destinul a fost crud cu poporul român; și astăzi, același crud destin se răzbună:

Se screm guvernării!

C. I. Odor.

La moartea unei vrednice matroane

Din cuvântul rostit în catedrala din Blaj, la prohodul răposatei Rozalia Munteanu, de dir. liceului de fete din Blaj, dl A. Lupeanu

În istoricul cimitir al Blajului au fost așezate, în ziua de 9 Februarie a. c., spre vecnică odihnă rămășițele pământești ale celei dintâi profesoare române, Rozalia Munteanu.

Ne facem o pioasă datorie față de trecutul plin de înflăcărare și muncă românească al regretatei răposate, aducând că teva dutoase crâmpete din discursul rostit cu acest prilej către actualul director al școlii de fete din Blaj, dl A. Lupeanu.

Cea dintâi instituție oficială românească pentru creșterea fetelor — a spus între altele dl Lupeanu — în anul 1855 prin purtarea de grijă și înțina argă a nemuritorului arhieru Alexandru Șterca Șuluțiu de Cărpiniș. Dascălița era însă o nemțoaică ori poate chiar o moravă dela Brașov, cu numele Ana Kossow, învățătoare eminentă, dar fără cunoștința limbii literare românești, care se chinula greu cu accentul și acordul corect al dulcelui nostru grai. Ion Malorescu, vestitul cărturar al neamului nostru, născut aci aproape de Blaj, cercetând odată școala Anei Kossow, între greșeli de gramatică și de dicțiune, a remarcat cu bucurie deosebită deșteptăciune a unei fetițe mitețe care răspundea la numele de Rozalia, Rozalia Bugner. Mica Rozalie de atunci, remarcată de nemuritorul părinte al lui Titu Malorescu, este venerabila matroană și dascăliță pensionară, al cărei catafalc cernit îl înconjurăm noi astăzi aici, cu ochii năpădiți de lacrimi.

Școala de fete dela Blaj trebuia să aibă cât mai curând o maestră din neșta noastră. Și alegerea lui Ion Malorescu, a directorului Timotei Cipariu și a Preaveneratului Consistor blăjan s'a fixat asupra micuței Rozalie Bugner, fiică băștinasă a Blajului, din părinți de vechi

orășeni, dintre întemeietorii de demult. O bursă modestă este votată în grabă și Rozalia este trimisă la Brașov, să învețe pedagogie într'un institut din acel oraș, sub ochii lui Ion Malorescu însuși, al lui Iacob Mureșianu și Gheorghe Barițiu, blăjani toți prin suflul, educație și simțiri.

Este impresionantă grija pe care o arată toți acești mari bărbați ai neamului nostru față de tinăra Rozalia Bugner, aleasa Blajului, tot timpul cât a făcut carte la Brașov, în orașul cu cea mai modernă școală de magistri școlari din acel timp. Dămîncele, sfienica domnișoară dela Blaj era luată în familia lui Gheorghe Barițiu și a lui Iacob Mureșianu, cari îi îndrumau și educația socială, familiarizându-o cu toa e pretențiile de înalt bonton al epocii și mai presus de toate, sporindu-i născutul spirit de întransigent naționalism românesc, supt deo dată cu laptele măicuței sale lângă Câmpia Libertății.

Marele cărturar Timotei Cipariu, directorul școlii de fete din Blaj și membru al Academiei Române din București, oridecâteori avea ședințe în capitala României, cobora la Brașov, să cerceteze pe Rozalia Bugner...

Crescută într-o asemenea atmosferă de eminențe atenții, Rozalia Bugner termină școala pedagogică dela Brașov în anul 1868, când a fost numită ca prima învățătoare română nu numai la Blaj, ci în tot Ardealul! Ana Kossow, nemțoaica cu suflul ales și cu respectabile cunoștințe profesionale, dar cu înăscute imperfecțiuni de pronunție românească, se înmormântează în uitare și nu știm unde a mai purtat o valul vieții. Iar moștenirea ei o la tinăra titlă Rozalia Bugner, care pe

Continuare pe pag. 3

hercules s.a.
fabrica de ciorapi și tricotațe

Cernăuți

sucursala

BRAȘOV, Strada Regele Carol 26

(fost Strada Porții)

de Luni, 1 Martie, până
Sâmbătă 6 Martie inclusiv

prețuri senzaționale

- Ciorapi bărbătești Lei 9, 14, 18
- Ciorapi de mătase pt. doamne Lei 29, 39, 49, 59, 69, 79
- Ciorapi din fil d'Ecosse pentru doamne Lei 29, 39, 49
- Ciorapi de lână I a calitate Lei 89, 99
- Chiloți de damă de macco Lei 29, 34, 39
- Chiloți de damă din macco mătăsos, calitate solidă, Lei 49, 54, 59, 79, 89, 99
- Chiloți de copil din macco Lei 9, 12, 16
- Chiloți de damă din mătase cal. I. Lei 59, 69, 79
- Cămăși bărbătești pentru sport Lei 49, 59, 69
- Cămăși de copii pentru sport Lei 39, 44, 49
- Pulovere de damă lână pură Lei 149, 169, 199
- Jachete de damă lână pură Lei 199, 249, 299

Deosebit desfacem jachete de damă, bluze de damă din mătăsă, costume sky, pantaloni, jambiere, flanele și pantaloni de lână bărbătești, dame și copii, combinzoane și cămăși de noapte de mătase și alte piese desortate cu prețuri mult reduse

1-2

TEATRU „REDUTA”

Mână Duminecă seara ora 9 precis artiștii Operei române din București reprezintă

BARBIERUL DIN SEVILA

Operă în 3 acte de Rossini.

In rolul principal apreciatul prim solis George Niculescu-Basu.

Din trecutul Românilor din Schei

Hrisoave

sau cărți domnești de milă și așezământ, prin care se acordă Scheailor dela Cetatea Brașovului unele scutiri și reduceri de dări.

publicate de Dr. Sterie Stinghe profesor.

— Continuare —

V.

7193 (1685) Iulie 4.

Șerban Basarab*) voevod scutește, la cererea lor și la mijlocirea Craului, pe toți Brașovenii cari se hrănesc cu negoț brașovenesc în târgul domniei sale la București și printr'alte târguri, de toate dăjdiile și mâncăturile câte vor fi peste an în țara domniei sale, sub cuvânt, că ei n'au așezământ cu case, ci aduc numai negoț și în prăvălii cu chirie, având să plătescă într'un an odată, la vremea haraciului numai ug. 250. (original)

Mittiu Bjiu Io Șerban voevoda: I gsdnu vsel zemli Ungrovlahicoe vnuc velicogo i preadobratopo pocoinago Io Șerban Basarab voevoda: davat gsdvni silu provealenie gsdvni. Tuzoror Brașovenilor, cari să hrănescu cu negoț brașovenescu aici în târgul domniei mele la București și printr'alte târguri

în pravlii, ca să fie de acum înainte în pace de schimbul bunilor, de fumărie, de cotărie, de covoață și de alte cheltuieli ce dau neguștorii și orășanii, de zahareale, de cară de oaste, de cai de olac, de podvoade, de merlice, de conace și de altele de toate dăjdiile și mâncăturile câte vor fi peste an în țara domniei mele, de nici unele val sau băntuială să n'aibă. Pentru că fiind ei oameni strelniden țara ungurească dela cetatea Brașovului și fiind hrana lor de a duce negoț brașovenescu aici în țara domniei mele și amestecându-i și pe dâșnil la toate rânduețile cheltuieli den visteria domniei mele la alți neguștorii, cari sănt cu casele șăzătorii aici în țara domniei mele până acum, iar când au fost acum în zilele domniei mele, ei au venit cu mare jalbă înaintea domniei mele zicând, cumcă ei aici în țara domniei mele n-au situ așezământ cu case ca alți neguștorii ca să poată rădica toate orânduielile precum dau alți neguștorii, ci numai aduc negoț de în prăvălii cu chirie și le iaste cu strămbul de a trage la toate rânduielile ca aji neguștorii și rugându se domniei mele, ca să le fac un așezământ să poată avea și ei hrana aici în țara domniei mele, într-aceia domnia mea împreună cu toți clasiișii boiarii divanului domniei mele încă am socotit, de vreme ce sănt niște oameni strelni și n'au așezământ cu case aici în țara domniei mele, una pentru sărăcia lor, alta și pentru via mării sale lui Craiu pohtându ne mării sa ușurare și un așezământ, deci leam făcut domnia mea ruptoare ca să dea într'un an odată la vremea haraciului ug. 300, deci când au fost acum iar au venit la domnia mea cu jalbă zicând, cumcă le pasă și le iaste cu greu că oameni din căj au fost sau răslpit și au sărăcit, rugându-se ca

să li să mi fiică ușurare dentr'aciastă sumă de bani ce scrie mai sus. Deci și domnia mea dupe rugăciunea lor m'am milostivit dă leam mai scăzut dentr'aciasta sumă de bani ce scriu mai sus ug. 50 și am lăsat ca să dea la vremea haraciului ug. 250, iar de alalte de toate să fie în pace precum scrie mai sus. Fără căt numai când va eși ceastea afără al val sau băntuială de către nimani să n'aibă. Așijderea poruncescu domnia mea și voao tuturor slugilor domniei mele, ori cari cu ce slujbe veș umbia aici în oraș și pe la țară, în vreme ce veș vedea aciastă carte a domniei mele, iar voi toți încă să aveți a vă feri acești Brașovenii de toate câte scriu mai sus. Că cine s'ar ispită a le face vră-un val ori dă ce, acela om bine să știe că va petrece mare scărbă și certere de cătră domnia mea

*) Barbul Milescul vel ban, Bada Bărsescul val dvornic, Barbul Bedeanul vel log, ... **) vel vistirar, Costandin Brâncovanul vel spăt, Ghincea vel ciuc, Cârstea vel post, Păpabicescul vel pah, Alexandru vel stolnic, ... **) vel comis, Stroe vel pit, Șerban vel log. i Stanciu log. pis u Bucureștii.

Iulie 4. vâleat 7193.

Io Șerban voevod (L. S.)

— Va urma —

*) Text slavon, lăsat netranscris, de înțelesul următor: Și am întărit cartea aceasta cu tot sfatul cinstiților și credincioșilor boiarilor celor mari ai divanului domniei mele.

**) Loc gol.

*) Vezi: Hrisovul IV, nota 1.

La moartea unei vrednice matroane

- Continuare de pe pag. 2 -

lângă cunoștințele profesionale, mai aducea suflet vechiu din sufletul Blajului, graiul sângelui și spiritul de latinitate din patrimoniul cel mai curat al celebrilor cărturari blăjeni, cari i-au fost mentori generoși.

În anul 1872, inima a legat-o, prin căsătorie fericiată de profesorul, însuși pedagog veselit cu studiul dela Praga, Gheorghe Munteanu, și asfel Rozalia Bugner a devenit scumpa și mult iubită dna Munteanu, pe care au păstrat-o în binecuvântată memorie generații întregi de fete, câte s'au perândat la Blaj un stert întreg de veac!

La școalele de fete din Blaj, în toate fazele lor, până la școala superioară cu opt clase, o găsim stăpână de temelie, din 1868 și până la 1893 necurmat, când a trecut la binemeritata odihnă a pensiei...

Nu voiu înrelăsa să remarc, că în lunga sa carieră dascălească și românească, Rozalia Munteanu n. Bugner și-a avut și nelipsitul proces de așa numita înaltă "trădare" a patriei ungurești, când în fruntea doamnelor române din Blaj, a căror animatoare și prezidență era, a purtat buchete de flori în onoarea dnei Rajiu, soția întemnițatului conducător din neuitatul proces al "Memorandumului". Pentru această eroică îndrăzneală dna Rozalia Munteanu a trebuit să se despartă de prezidenția Reuniunii Femeilor Române și să plângă, cu sufletul abătut, un înduioșător exil între cei patru pereți ai căminului său, înscrisă pe "tabla neagră" a sbirilor. Orice activitate publică le-a fost tăiată cu necruțare!

Școalele de fete din Blaj, așezate în Institutul Recunoștinții, au venit azi aci, dascălișe,

Cu cât e mai mare, cu atât mai efină!

Chimistul fabricii SCHMOLL

spune:

Cine cumpără cutia Zero, pe acela îl costă lustruitul unei perechi de ghete 60 bani.
Cine cumpără cutia Nr. 3, pe acela îl costă lustruitul unei perechi de ghete 42 bani.
Iar cine cumpără cutia Nr. 5, pe acela îl costă lustruitul unei perechi de ghete numai 32 bani.
Mario! Deacum încolo vom cumpăra numai

Schmoll Nr. 3,

căci aceasta este cea mai potrivită pentru gospodăria noastră de 6 persoane.

SCHMOLL-PASTA nu se usucă nici-odată

dascăli și eleve, în jurul preascumpelor osăminte ale neuitatei Rozalia Munteanu n. Bugner și fărămă o lacrimă de recunoștință la căpătâiul aceleia care a fost cu adevărat măicuța noastră și înaintemergătoarea învâlmăntului românesc pentru fetele din toată Transilvania.

Casa brașoveană de amanet

STRADA BRATIANU (fostă strada Spitalului) 19 acordă împrumuturi pe prețioase mărfuri și hărți de vânzare. 550 13-27

Cinema Capitol

Rulează cu cel mai mare succes filmul mondial **Misiunea Brigăzii 41** Montare splendidă. O poveste de dragoste începută în paletul din India și terminată pe câmpul de luptă.

Cotolaria bine introdusă centru oraș, caută chiriaș, asociat sau preluare completă. 151 1-2

De vânzare loc de casă, cca. 200 m. p., poziție frumoasă, a se adresa la zlar. 152 1-3

Firme românești

Români sprijiniți comertul și meseria românească

D. BERBECARIU

Brașov, Voevodul Mihai 20. Telefon 161. Manufactură. Modă de doamne și domni.

Librăria „Minerva“

I. A. STINGHE Brașov, Strada Voevodul Mihai 13.

Bodega „Azuga“

CIUPALĂ și ARDELEAN Brașov, Piața Libertății 1.

Vlădărean & Hubbes

Brașov, Strada Voevodul Mihai 11. Stofe, mățăsuri, pânzeturi și pături de lână.

„Cartea Românească“

DRAGOMIR NEDELCOVICI Librărie și papetărie. —x— Târgul Florilor 17.

Fructărie și bombonărie

Gh. Moraru Brașov, Strada Voevodul Mihai Nr. 27.

C Pestrea

Magazin și atelier de blănărie Brașov, Piața Libertății 27.

Frații Belindescu

Fabrilă de salam, mezeluri și măcelărie. Brașov, Strada Hirscher Nr. 1. Telefon 642.

Bombonărie și fructărie

T. Toderică Brașov, Strada I. G. Duca 9 (fost Str. Lungă)

BERARIA „LUTHER“

I Moșoiu Berărie și restaurant de primul rang. Piața Libertății 12.

Ioan Rusu

Bombonărie și depozit cu vinuri de Târnave. Brașov, Strada Gh. Bariștu Nr. 6.

Zecvedei Crișan

frizerie și articole de toaletă Strada I. G. Duca 8 (fostă strada Lungă)

P. Stoica

Croitărie civilă și prețioasă Brașov, Strada Regele Carol 25. Etaj I.

Dumitru Noian

Antreprenor-constructor Brașov, Strada Silei 48 C.

Traian Sulică

proprietarul biroului administrativ și informativ „Documenta“ Brașov, Strada I. C. Brătianu 64. Telefon 454

Azosit noul transport

DE APARATE DE RADIO DIN SERIA SIMFONICĂ 1937

MATADOR GAVOTTA SONATA PRELUDIO RONDO

PHILIPS RADIO

ECHIPATE CU RENUMITELE LĂMPI PHILIPS MINIWATT

Reprezentanța și depozitul de desfacere

„ELIMA“ E. A. G.

BRAȘOV, Strada Voevodul Mihai 24 Telefon 613 și Sucursala Strada Regele Carol 21, Telefon 95.

CINEMA „ASTRA“

Azi și în zilele următoare

Numai o singură dată de 10 ani se poate admira un asemenea film.

JEANETTE MAC DONALD

ORAȘUL PACATELOR SAN FRANCISCO

O română de dragoste înlicărată din zilele de desfrâu ae San-Franciscoului. Cu: CLARK GABLE, SPENCER TRACY.

Extras

din statutele „Băncii cetățenilor și țăranilor din Țara Bârsei S. A.“

În Monitorul Oficial Nr. 38 din 16 Februarie 1937, au fost publicate noile statute ale băncii. Aceste statute, votate de adunarea generală ordinară din 19 Aprilie 1936, sunt aprobate de către Consiliul Superior Bancar, în ședință din 25 Noembrie 1936 cu decizia No. 287.

Denumirea: Banca cetățenilor și țăranilor din Țara Bârsei S. A.; în limba germană: Burzenländer Bürger-und Bauernbank A. G. S. diul este Codlea jud. Brașov cu sucursalele în Cristian, Ghimbav, Râșnov și Vulcan. Scopul băncii este de a efectua toate operațiunile bancare. Durata societății este nelimitată.

Capitalul de lei 9.300.000, este împărțit în 18.600 bucăți acțiuni nominative și indivizibile a câte lei 500 fiecare.

Consiliul de administrație se compune din 9 până la 15 membri, aleși pe termen de 6 ani. El poate desemna un comitet restrâns de executarea operațiunilor de bancă și numește pe cei cari pot semna în numele băncii.

Consiliul de cenzori se compune din 5 membri activi și 5 supleanți aleși pe termen de 3 ani.

Adunarea generală este legal constituită când acționarul prezenți sau reprezentanți dețin 25 la sută din capital social.

Lichidarea societății se va face în condițiunile prevăzute de legi. 146 1-1

Primăria Municipiului Brașov.

Nr. 4775-1937

Serv. Financiar.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că în conformitate cu adresa Ministerului Apărării Naționale, Direcțiunea Remontelor, nr. 59.067/1937, se va ține târg de cai la Oborul de vite din Brașov în ziua de 3 Martie 1937, pentru a se cumpăra cai apți pentru armată.

Brașov, la 22 Febr. 1937.

Comisia Interimară,

Președinte:

Dr. T. Prișcu.

Secretar general:

Dr. V. Volcu.

În conformitate cu originalul: Expeditor Reiner. 149 1-1

Consumați vinurile

firmei

Szegő Arpád

60 5-10

160.000 Lei Casă cu grădina de vânzare. Suburbliu Str. Pădurilor Nr. 14. Informație Str. Grădinilor Nr. 8 143 1-2

Pian scurt (Höfmann, M. G. sau) de închiriat. Inf. D. M. Moringar, str. Voevod Mihai 24 zilnic până la ora 16. 150 1-1

Intrunirea colegială a „Fr. Rom.”-Braşov

Intrunirile lunare ale tinerimei „Fr. Rom.” din oraşul Braşov evidenţiază prin numărul tot mai mare al participanţilor un interes tot mai vădit faţă de acţiunea naţională prezidată de dl. Dr. Al. Valde-Voevod. La ultima întrunire de Mercuri seera separeul restaurantului „Transilvania” de abea s-a putut să cuprindă numeroasa asistenţă.

Au luat parte, pe lângă membrii organizaţiei tineretului de sub conducerea dlui E. Arsu, preşedinte şi I. C. Odor vicepreşedinte, d-nii Dr. Voicu Nişescu, preşedintele org. Braşov, G. Culeanu, Dr. P. Debu, V. Brănişce, Dr. C. Voicu, Dr. G. Balcăş, I. M. Rădu, Dr. Munteanu, preot N. Furnică, V. Măcudă, R. Ardelean, Dr. I. Hoza, Dr. I. Lemery, inginer Bătuşaru, I. Burtan, I. Chiril, Pop Al., Doicu Gh., Popu V. etc. etc.

În tot timpul seapet a domni o atmosferă prietenoasă şi însufleţită. După bineventura seful organizaţiei de cîtră d-nii E. Arsu şi I. C. Odor în numele tinerimei, a luat cuvîntul dl. Dr. V. Nişescu, care a dat tinerimei

preţioase îndemnuri în ce priveşte propaganda raţională la sale şi a înşirat o serie de subiecte pentru Cercul de studii în cadrul principiilor programatice ale „Frontului Românesc” enunţate de conducătorul dl. Dr. Al. Valde-Voevod, când lămuriri şi amănunte.

D sa a insistat în're stele asupra importante probleme muncitoreşti din punct de vedere naţional, care trebuie să preocupe în mare măsură pe membrii Fr. Românesc îndeosebi în oraşul şi judeţul Braşov, unde se află un număr deosebit de mare de muncitori români, cari trăiesc din munca lor prin fabrici şi mine.

S'au designat apoi conferenţarii pentru viitoarele întruniri. S'a mai hotărât formarea unui cor.

Viitoarea întrunire colegială va avea loc Vineri seara în 5 Martie ora 8 seara în restaurantul Luhter (sala din subsol). Coriştili sunt invitaţi a se prezenta cu o cră înainte în sala restaurantului.

PROIECTUL bugetului general al Statului pe exerciţiul 1936-1937 a fost depus ieri pe biroul camerei.

Braşovul întrece în scumpete Capitala

Într'un număr trecut am înregistrat ştirea că pensionarii şi salariaţii publici din Braşov au înaintat dlui Minis'tru de Finanţe un memoriu documentat cerînd trecerea oraşului nostru în categoria de scumpete specială, căreia aparţin pe lângă capitala şi li şi oraşele Sibiu şi Constanţa.

După ce în memoriu se arată situaţia specială a Braşovului în urma concentrării pe teritoriul ei a numeroase instituţii publice militare şi civile cu un număr mare de ofiţeri şi personal superior, numărul mare al şcolilor cu mii de puţeri didactice şi de elevi, nod de cale ferată, caracterul de staţiune de vilegiatură şi climaterică, centru de mări industriale, cu alte mii de muncitori şi funcţionari etc. etc., memoriul încheie cu următoarele constatări:

„Confirmarea acestei speciale situaţii ale Braşovului, o încredinţăm cifrelor, culese oficial mai înainte chiar de aşezarea marilor industrii, în această regiune.

„Din exprimarea şi comparaţiunea de elor privăzute la tabloul alăturat la memoriul înaintat Excelenţei voastre de d-nii magistraţi ai din localitate, se constată că pentru 44 articole de prima necesitate, 35 sunt mai scumpe la Braşov ca la Bucureşti, 6 egale în preţuri şi numai 3, — de mică însemnătate — sub preţul Bucureştilor.

„In aceste condiţiuni, reiese clar ca lumina zilei că Braşovul este cel mai scump oraş din ţară — sub raportul indicelui de scumpete al vieţii. Socotind înutil a mai stăru asupra acestei situaţiuni excepţionale, în care se găseşte Braşovul — faţă de restul ţării şi chiar faţă de Bucureşti, — vă rugăm să binevojiţi ca acordînd simpatia d-voastră celor de mai sus semnalate, să binevojiţi a face să înceteze această stare, contrarie şi ordinii legale şi celei omeneşti.”

(Urmează mii de semnături ale pensionarilor şi salariaţilor publici).

De vânzare imediat una casă 7 camere, una prăvălie cu accesorii, — vad bun. Informaţiuni Str. Primăvara Nr. 6. 115 1-3

Teatrul German

„Meşterul Manole,” dramă, în 5 acte a dlui Lucian Blaga a fost reprezentată Marţi în 25 I c. în sala Redutei, de excelenta trupă a Teatrului German în România. Cunoscuta legendă a clădirii bisericii din Curtea de Argeş, — o capodoperă de artă bizantină a meşterului Manole — a fost puternic şi fericit dramatizată de distinsul nostru filosof şi scriitor Lucian Blaga, ataşat de presă la Berne.

Lăsînd la o parte faptul, dacă transpunerea în dramă a unei legende, căreia, în deobşte, îi lipseşte sursa şi legăturile directe cu realităţile şi cu viaţa, este sau nu o idee în general acceptabilă şi consumabilă, ce atare, sub raport strîns cultural, trebuie să remarcăm calităţile superioare, literare şi dramatice ale lucrării, care les bine în evidenţă şi din traducerea germană a d-nei Dr. Grete Roitmann.

Jocul artiştilor a fost surprinzător de bun şi impresionant, nu numai din punct de vedere scenic, dar şi ca aprofundare a piesii şi adaptare la specificul naţional, generat, şi la epocă, la spiritul şi la caracterul personajilor reprezentate. Remarcăm deci pe Dl. Nikolaus Habel (Manole), Grete Heinz (Mira), Egon Bok (stăreţul Bogumil), Will Kilmesch (Gamon), Al. Koloryczuk (principele) etc. As.

D-l Paul Sbrnţea ziarist din Bucureşti la ziarul „Apărarea Naţională” a pierdut pe ziua de 25 ora 2, portfeul cu acte şi cu livretul dela c. f. r. cu nr. 2192. Rog găşitorul a opri cei 500 lei şi a trimite actele pe adresa d-lui comisar Suhăreanu poliţia Braşov.

INFORMAŢIUNI

Desfiinţarea vicariatului rutean din Cernăuţi. Ministerul cuitelor a dat o decizie prin care se desfiinţează vicariatul rutean unit din Cernăuţi ca unitate administrativă.

Recensămîntul şomerilor intelectuali. Ministerul de interne a hotărît definitiv ca la 7 Martie a. c. să înceapă recensămîntul şomerilor intelectuali din întreaga ţară. Recensămîntul se va face prin institutul naţional de statistică.

Incorporarea contingentului 1937. D-l general Angelescu, ministrul apărării naţionale, a depus proiectul de lege pentru chemarea sub arme, pe ziua de 1 Aprilie curent, a contingentului 1937.

Centenarul naşterii lui Ion Creangă. Implinindu-se Luni 1 Martie 100 de ani dela naşterea marelui povestitor Ion Creangă, vor avea loc la Humuleşti, comuna natală a neîntrecutului scriitor serbărit comemorative.

Congresul general al avocaţilor din România. se va ţine în Capitală în ziua de 6 Mai a. c.

Decorarea post-mortem a legionerilor Moja şi Marin. Şeful suprem al statului spaniol, generalul Franco, a decretat decorarea — post mortem — a eroilor Moja şi Marin cu ordinul „Crucea de război.”

Deasemenea „Crucea Roşie spaniolă” a acordat celor şapte eroi legionari cari au luat parte la luptele din Spania, medalia Crucii Roşii în gradul I, pentru nobilul gest de renunţare la luptele lor în folosul Crucii Roşii spaniole.

Suspendarea unui ziar maghiar din Tg. Mureş. Ziarul maghiar „Reggeli Ujság” din Tg. Mureş a fost suspendat pe timp nelimitat, din ordinul ministerului de interne, din cauza atitudinii ireverenţioase faţă de statul român.

De vânzare o casă cu prăvălie, camere, bucătărie şi dependinţe. Informaţiuni str. Aurel Vlaicu 74. 148 1-1

Măsurile luate de guvern pentru disciplina universitară

— Desfiinţarea Căminurilor. —

În consiliul de miniştri de ieri, Vineri, luându-se în cercetare ordinea şi disciplina universitară, s'a hotărât să se aprobe proiectul pentru desfiinţarea Căminurilor studenţeşti, menţinîndu-se numai Căminurile Universităţilor, care vor fi complet reorganizate sub directa conducere şi supraveghere a rectorilor universităţilor.

Consiliul aprobă apoi — pentru a veni în ajutorul studenţilor studioşi şi lipsiţi de mijloace — constituirea unui fond de burse, avînd un buget anual de 30 milioane, bursele individuale acordându-se prin concurs cu începere dela 1 Aprilie 1937.

Au fost aprobate măsurile elaborate de Ministerul educaţiei naţionale şi cel de interne, pentru întărirea disciplinei universitare şi pentru reprimarea tentativelor de tulburare.

Desfiinţarea masoneriei naţionale

Joi seara s'a prezentat I. P. S. Patriarh dr. Miron Cristea o delegaţie a Lojei masoneriei naţionale române, în frunte cu dl. Ioan Pangă, spre a aduce la cunoştinţa Capului Bisericii desfiinţarea acestei organizaţiuni secrete.

La şedinţa solemnă, care s'a ţinut în palatul patriarhiei, din acest prilej au fost invitaţi de către I. P. S. Patriarhul şi au participat, între alţii, şi capi bisericii unite şi catolice I. P. S. Mitropolitul Niculescu al Blajului şi P. S. Arhiepiscopul Cisar al bisericii catolice.

D-l Ioan Pangă, prezentînd înălţilor erarhi delegaţia celor însoţite a arătat că acum 17 ani a înfiinţat loja masoneriei naţionale române de rit scoţian, cu scopul de a crea legături cu celelalte organizaţiuni similare din alte ţări. În ultimul timp vindu-se un curent foarte puternic împotriva masoneriei, conducerea lojei naţionale române a hotărât cu unanimitate, în ziua de 24 Febr., desfiinţarea acestei organizaţiuni. A citit apoi comunicatul, prin care se anunţă desfiinţarea Lojei.

Au vorbit apoi cei trei capi bisericeşti, iar la urmă a fost adresată M. Sale Regelui o telegramă, prin care li se notifică imbucurătorul fapt.

Luptele din Spania

Agenţia Havas anunţă din Naval Carnero: Ofensiva deslănuşită de guvernamentali Mercuri în toate direcţiunile Madridului a arătat efective considerabile. Pierderile guvernamentaliilor au fost de peste 2000 morţi.

Obiectivul principal al ofensivei a fost Cetatea Universitară, care a fost bombardată timp de cinci ore fără întrerupere. Guvernamentali au aruncat asupra Cetăţii Universitare peste 2000 obuze, precum şi un număr important de obuze cu arşiopire. Aviaţia lor a participat şi ea la luptă, lăsînd să cadă asupra poziţiilor vizate mari cantităţi de grenade.

Atacuri similare s'au dat în P.rcul de Vest, la Cerabanche, la Las Rozas şi la Villanueva del Prado. Pretutîndea, guvernamentali au fost respinşi cu mari pierderi.

Societatea de muzică „Armonia” din Braşov-Scheiu aranjează Sămbătă, 6 Martie 1937, orele 8 seara, în sala „Redutei” un festival artistic cu următorul program.

„Astra,” marş festiv de Carol Molár, orchestră. „D'auzi mîndră, ori n'auzi,” cor m'xl cu solo de sopran de N. Oancea, „Rapsodia Română,” cor m'xl cu solo şi orchestră de Aurel Popovici Racovişă. „La şezătoare,” scenă dela ţară într'un act, cu preludiv, de Tiberiu Brediceanu.

Sportul de popice. Vesella K. T. E. 168-163 concurs amical jucet frumos de ambele echipe. Duminică la ora 10, concurs amical între echipele Vesella-Braşovia, pe arena „Zerbess.”

Atragem deosebita atenţiune a publicului românesc asupra reprezentaţiunii de mâine seară a operii „Brbiarul din Sevilla” şi care va debuta în rolul lui Don Basilio, dl. George Nicolaescu Bassu care a implinit 30 ani de activitate pe scena Operei Române din Bucureşti.

Cunoscutul Atelier de Ortopedie şi Bandage

Cond. D. Gutermann execută după măsură bandage Herniare cu arc şi fără arc, bandage speciale pentru ptoza stomacala şi tot felul în bransa de ortopedie. BRAŞOV Piaţa Libertăţii 23 145 1-3

Pe terenul Czei, lângă Nivea de vânzare patru locuri de casă à 350 m². Proprietar: Novy, Braşov, Sf. Ioan 4. 131 2-3

Farmacia Farmacia

„LA ARAP”

din Braşov, Piaţa Libertăţii Nr. 13 (lângă „Cartea Românească”), înfiinţată la 1825, a trecut în proprietatea farmacistului

IONEL DOMNARIU

Farmacia este bine asortată în medicamente indigene şi streine, precum şi articole de toaletă.

Rugăm pe toţi fraţii Români pentru binevoitorul sprijin.

112 3-3